

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Ulrika Vedin

DATUM
2010-12-20

DIARIENUMMER
20100475

ERT DATUM

ER REFERENS

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Ds 2010:35, *Ändringar i Arbetsförmedlingens och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlagar. Tydligare och mer ändamålsenliga regler för personuppgiftsbehandling*

LO har getts möjlighet att yttra sig över ovan nämnda promemoria. Promemorian innehåller förslag till ytterligare förändringar lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten respektive förändringar i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

- LO *tillstyrker* att patientdatalagen ges företräde i den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamhet som samtidigt utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1 §).
- LO *avstyrker* att Arbetsförmedlingen ska ges möjlighet att behandla personuppgifter om lagöverträdelser med mera i en arbetsmarknadspolitisk databas (9 §). Som en konsekvens av detta, avstyrks även regeringens förslag till ny lydelse av 10 §.
- LO *tillstyrker* att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla uppgifter till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande enligt lag eller förordning samt att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen i övrigt får behandla personuppgifter om det är förenligt med den så kallade finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (5 §).

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

- LO *tillstyrker* att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska få använda kod för hälsotillstånd eller sådan funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, för arbetsmarknadspolitiskt program eller insats samt för sökandekategori eller anvisningsgrund som sökbegrepp för tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av avidentifierad statistik (13 §).

Behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Regeringen har under en kort period i omgångar föreslagit ett antal förändringar rörande hur personuppgifter ska få behandlas inom ramen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Först ut var Ds 2010:23, *Ändringar i Arbetsförmedlingens personuppgiftslag*. Till Prop. 2010/11:1 (utgiftsområde 14, s 71-88) hade promemorian remissbehandlats samt att regeringen inhämtat Lagrådets yttrande. Det senare ledde till vissa justeringar i förslag, vilka presenterades i nämnda budgetproposition. Strax därpå följde Ds 2010:33, *Borttagande av samtyckeskravet för behandling av känsliga och ömtåliga personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten*, med förslag om att just avskaffa krav på skriftligt samtycke från enskild berörd när det gäller handhavande av ömtåliga respektive vissa känsliga personuppgifter. Till detta har nu fogats ytterligare en promemoria, Ds 2010:35, där regeringen lägger förslag på att undanta fler personuppgifter som är att betrakta som känsliga, från samtyckeskrav.

Det hade varit önskvärt att regeringen hade presenterat ett genomtänkt helhetsförslag för remissinstanserna att ta ställning till. Nu har vi istället i flera led fått till oss förslag på förändringar, vilka i ett större sammanhang på ett allvarligt sätt undergräver den enskildes rättmätiga krav på personlig integritet när det gäller handhavande av personuppgifter som rör hälsotillstånd, etniskt ursprung, och om regeringen avser att gå vidare även med denna promemorias förslag i denna del, lagöverträdelser med mera. LO är starkt kritisk till att regeringen helt brustit i att göra en helhetsanalys av vad samtliga dessa förändringar innebär i form av urholkat integritetsskydd för arbetssökande. LO anser att regeringen skulle ha kunnat lägga fram alla förslag rörande Arbetsförmedlingens registerlag, tillsammans med en analys av konsekvenser för integritetsskyddet, vid ett och samma tillfälle.

- LO *tillstyrker* att patientdatalagen ges företräde i den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamhet som samtidigt utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1 §).

Regeringens förslag i denna del avser i första hand ett tydliggörande av att patientdatalagen inte kan sättas ur spel utan är den lag som ska tillämpas när arbetsmarknadspolitisk verksamhet faller under hälso- och sjukvårdslagen.

LO menar att tydliggörandet är bra, och att det är positivt att sekretessen därmed skärps eftersom patientdatalagen ställer högre krav än lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Regeringen kommer dock att gå vidare med föreskriftsarbete som syftar till att anpassa sekretess så att berörda handläggare kan få del av journalförda uppgifter som är nödvändiga för behandling av en person. LO menar att det då är centralt att regeringen tillser att det finns en tydlig och mycket strikt behörighetsstruktur.

- LO *avstyrker* att Arbetsförmedlingen ska ges möjlighet att behandla personuppgifter om lagöverträdelser med mera i en arbetsmarknadspolitisk databas (9 §). Som en konsekvens av detta, avstyrks även regeringens förslag till ny lydelse av 10 §.

LO avstyrkte regeringens förslag, i Ds 2010:33, om att ta bort krav på skriftligt samtycke för handhavande av ömtåliga personuppgifter respektive känsliga personuppgifter som rör hälsa och etniskt ursprung. Att regeringen nu dessutom vill gå vidare och tillåta att även personuppgifter om lagöverträdelser med mera får behandlas utan krav på samtycke, är orimligt. Arbetsförmedlingen kan redan idag hantera uppgifter i enlighet med 21 § personuppgiftslagen, men däremot får dessa uppgifter inte läggas in i den arbetsmarknadspolitiska databasen. LO delar inte regeringens uppfattning att Arbetsförmedlingens behov av att kunna behandla sådana uppgifter i sitt ärendehanteringssystem väger tyngre än integritetsintresset.

LOs principiella uppfattning är att ett borttagande av krav på samtycke kräver ett mycket starkt integritetsskydd på annat sätt. Något sådant har dock inte presenterats, och det är oroande att Arbetsförmedlingen ska få registrera fler och fler känsliga och ömtåliga personuppgifter i en arbetsmarknadspolitisk databas som ett ökande antal myndigheter har direktåtkomst till.

Regeringens vilja att prioritera området e-förvaltning och elektroniska ärendehanteringssystem ska inte ske på bekostnad av ett urholkat integritetsskydd. Även Datainspektionen avstyrkte regeringens förslag i Ds 2010.33, och menade att det vid behandling av känsliga personuppgifter ställs särskilt höga krav på både teknisk och organisatorisk säkerhet. Inspektionen pekade också på att tillsynsverksamheten 2008-2009 visade att Arbetsförmedlingen tillämpar en mycket vid elektronisk åtkomst till personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska databasen. Datainspektionen sade förvisso att Arbetsförmedlingens översyn av behörighetstilldelning, arbetsmetoder och rutiner med mera är positiv, men att en översyn inte kan kompensera för den försämring av integritetsskyddet som borttagande av kravet på skriftligt samtycke utgör (Datainspektionen, Yttrande 2010-10-06, Diariern 1444-2010). LO anser att det, inte minst mot bakgrund av

Datainspektionens allvarliga kritik och ställningstagande, är högst tvivelaktigt att regeringen går vidare med att urholka integritetsskyddet. LO anser att den uppluckring av integritetsskyddet som nu görs inom arbetsmarknadspolitiken riskerar att leda till misstro och minskad tillit till Arbetsförmedlingen som myndighet, och i förlängningen, även gentemot andra myndigheter. LO ser en stor fara i att regering och riksdag sätter en sådan boll i rullning. Utveckling borde istället gå åt motsatt håll, och prioritet borde läggas på att värna tilltron till att myndigheterna använder såväl känsliga som ömtåliga personuppgifter utifrån ett högt ställda krav på personlig integritet och rättssäkerhet.

Behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

- LO *tillstyrker* att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla uppgifter till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande enligt lag eller förordning samt att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen i övrigt får behandla personuppgifter om det är förenligt med den så kallade finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (5 §).

Bakgrunden till de förslag som läggs fram här är att det finns flera frågetecken gällande hur IAFs registerlag ska tillämpas sett till primära och sekundära ändamål samt i relation till personuppgiftslagens definition av begreppet behandling av personuppgifter. Regeringen vill därför tydliggöra att IAF, i egenskap av tillsynsmyndighet, ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdag, regering och *annan*. Regeringen vill även tydliggöra att de sekundära ändamålen i IAFs registerlag inte ska ses som uttömmande, så att det är står klart att IAF får behandla personuppgifter i enlighet med personuppgiftslagens finalitetsprincip. I korthet innebär denna princip att det finns ett grundläggande krav på att den som är personuppgiftsansvarig ska se till att personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det som uppgifterna samlades in för. Detta har framför allt betydelse för de myndigheter *med flera* som behöver använda sig av IAFs statistik- och tillsynsdatas för forskningsändamål och framställning av oidentifierad statistik.

LO ser dessa förslag som rimliga och förutsätter att det innebär att *annan* och myndigheter *med flera*, kan utgöras av exempelvis LO självt, som har behov och intresse av att följa utvecklingen inom IAFs verksamhetsområde genom att få del av oidentifierad statistik ur databasen.

- LO *tillstyrker* att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska få använda kod för hälsotillstånd eller sådan funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, för arbetsmarknadspolitiskt program eller insats samt för sökandekategori eller anvisningsgrund som sökbegrepp för tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av avidentifierad statistik (13 §).

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får i sin statistik- och tillsynsdatas databas behandla känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung och hälsotillstånd respektive ömtåliga personuppgifter som rör sociala förhållanden samt omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild. Detta innebär dock inte att IAF har rätt att använda sig av sökbegrepp som gör att man snabbt kan söka och sammanställa uppgifter kring alla personuppgifter som finns i databasen. Det innebär att integritetskänsliga personuppgifter skyddas samtidigt. Regeringen menar nu att det finns ett problem med att IAF inte får använda sig av sökbegrepp som rör hälsa och funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Regeringen pekar på att IAF inte kan utöva sin tillsyn på ett effektivt sätt när det gäller personer som fått maximal tid med sjukpenning eller sjukersättning i sjukförsäkringen inom ramen för arbetslöshetsförsäkringen.

LOs uppfattning är att det är viktigt att det finns goda möjligheter att följa upp och genom tillförlitlig statistik se hur det går för alla dem som utförsäkras från sjukförsäkringen, av vilka många är kvinnor inom LO-kollektivet. Många riskerar att möta en svår situation när det gäller vägen tillbaka till arbete, vilket gäller i stort för arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. LO ställer sig positiv till att IAF ges möjlighet att utvidga sökbegrepp till hälsotillstånd eller sådan funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga vad gäller de angivna specifika ändamålen tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av avidentifierad statistik.

Med vänlig hälsning
LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby-Wedin
Ordförande

Ulrika Vedin
Utredare